Ч. 67 (13.306). Львів, субота 18. березня 1933. Opłata pocztowa opłacona ryczałtem. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

Редакція і адміністрація: Львів, Ринок ч. 10, II. пов. Конто почт. щадн. 143.322. Адреса для телеграм: „Діло“, Львів. Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем. Рукописів не звертається.

Передплата в краю: Місячно 5·00 зол. Четвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „ За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26. В справі оголошень звертатися до адміністрації. Ціна одного примірника 20 сот.

Українська Парляментарна Репрезентація про рішення Конференції Амбасадорів з дня 15. березня 1923 року.

(З нагоди десятиліття цього рішення.)

Українська Парляментарна Репрезентація у польських законодатних установах, як уманатоване представництво Українського Народу в межах Польщі, приняла на своєму надзвичайному засіданні в дні 15. березня 1933 р. таку постанову:

У нинішньому дні минає 10 літ з того часу, коли Конференція Ради Амбасадорів вирішила теперішні східні границі Польщі та прилучила до польської держави західньо-українські землі.

Українська Парляментарна Репрезентація стверджує, що це рішення запало проти волі Українського Народу і без співучасти його представників. Стоїть воно у різкій суперечності з непередавненим правом Української Нації до власної державности на всіх українських землях, та з правом на самовизначення народів Українською Нацією виконаним, — правом, яке мало лягти в основу перебудови Европи і яке всім народам запевнювали союзні держави під кінець світової війни і підчас Мирової Конференції.

Суверенність польської держави над частиною українських земель, що творили Східну Галичину, визнана була Радою Амбасадорів під умовиною надання цій країні територіяльної автономії.

Польща не лише не виконала своїх міжнародніх зобовязань супроти Східної Галичини, але що більше, відобрала Українському Народові і ці елементарні політичні права і свободи, які Український Нарід здобув собі ще перед світовою війною і розбудував у власній Державі.

Уся політика польської держави іде в розріз із принятими нею міжнародніми зобовязаннями, а законодатні акти польської держави і її виконуюча влада йдуть по лінії нищення українського життя, як окремої національної одиниці.

У глибокому переконанні, що всебічний розвиток усіх творчих сил Нації можливий лише у власній національній Державі, Українська Парляментарна Репрезентація закладає поновно прилюдний протест проти рішення Ради Амбасадорів з дня 15. березня 1923 р. і з приводу невиконання Польщею принятих нею в цьому міжнародньому акті зобовязань.

Доляр і його доля.

Париж, 13. березня 1933.

Ні у французькій, ні в англійській мові нема слова, яке точно або бодай більше менше точно віддавало би німецьке — правда, зложене — *Шаденфройде*. З того факту, що слова цього у французькій мові безперечно нема, деякі націоналістичні „вчені“ й публіцисти французькі, котрі плитші (бо кожна нація, навіть висококультурна, має своїх „Донцових“ і своїх визнавців донцовщини!) повиводили навіть цілі теорії: про корінну духову нижчість німців (вони, мовляв, здатні зловтішно радуватись чужим нещастям) і про вищість французів (вони, мовляв, так основно нездатні такі низькі почування відчувати, що навіть назви для них не витворили...). Як добрих 99 процент всіляких націоналістично-психольоґічних узагальнювань — не що інше як лише пуста полова, так і згадані щойно французькі „мачення на тему *Шаденфройде* — тільки вияв самодурства, противникові мало небезпечного та зате дуже підходячого для оглуплювання власної публики.

Якби кому треба було наглядного доказу, чи французька і англійська душа вповні приступна почуванням зловтішности, то останні дні таких доказів принесли цілу гору. Доволі взяти нині в руки одну-другу французьку або англійську газету, доволі стрінутися і кількома словами перекинутися з одним-другим французом або англійцем, без ріжниці кляси й звання, а заразже попадете в атмосферу безсумнівної зловтішности: зловтішности з приводу всього, що діється в Америці. Гей, де ті часи — недавні! — коли син президента надзірної ради найбільшого французького банку, п. Фабр-Люс, письменник, вернувши з Радянщини, засував був свою опінку тамошніх злиднів у стократ потім повторюваній формулі: „Радянщина, це Америка, якій не пощастило!“ Такою сильною, непохитною, багатою й щасливою видавалася Америка, висококапіталістична, протисоціялістична, нестримно-продуктивна й прешедро консумуюча — наявна протилежність комуністичної неполадности й совітського недоїдання! А нині? Радянщина, правда, в пекла раєм не сталася, але й американські гаразди до неба не розрослися — навпаки, розсипалися наче картяна палата, залишаючи десятки міліонів робучого люду без шматка хліба, без сопіка гроша, без найменшої обезпеки соціяльного законодавства. Хтоб і подумав: доляр, всесильний доляр захитаний! Тут, у Парижі, найбільшому в Европі осередку американської еміґрації (наукової, мистецької, промислово-торговельної, банкової й туристичної) останні дні бачили речі неймовірні: ніхто, ні банки, ні готелі, ні навіть крамарі не хотіли приймати долярів, а вимагали від американців оплати в вікчемних, позбавлених 4/5 своєї первісної вартости — франків. Острах наляг на тутешню американську кольонію, ще недавненько тому горду й багату, бувало й зарозумілу: острах за те, чим завтра заплатити за кусник хліба і за дах над головою.

Подібно було, кажуть і в Льондоні.

Очевидно, що ці позваки паніки швидко минулися, тай банки нарешті рішилися давати завдатки на підклад долярових депозитів, але недовіря до доляра таки не минулося, і святі знають, чи швидко минеться. Зпоміж усіх великих світових валют єдиний доляр ще держався до недавна. Та нині і французи і англійці зловтішно запримічують, що й на доляр наступають сутінки, — — зловтішно і журливо. Бо в радість з приводу американського нещастя вплітається страх: що з „того всього“ вийде? І куди котиться наш світ?

Що таке коїться з грішми, що вони падають одні за одними? Відповідь легка: Народи подаються під тягарем своїх пасивів, своїх непомірних довгів, які треба би сплачувати дорогою, золотою валютою; отож вони розбивають цю валюту, щоб осьтак улекшити собі вагу довгів, які слід платити. Просто і ясно: ви позичили були франка золотого, а хочете віддати франка паперового, вартого 1/5 первісного. Або — щось у цьому роді. На місце золотого доляра має прийти інший гріш, дешевший: це ясне всякому. Тільки як саме перевести цю операцію, ось у чому загадка. Занехал доляра прийшов, так сказати, за пізно, коли всі інші грошеві досвіди й спроби вже були виконані. Кожною з них публика була „заскочена“: кожна з них на свій лад була несподіванкою, і лише як несподіванка, в тайні подумана і видержана, могла вдатися.

В Европі були три головні спроби вирвати публиці її гріш, вповні або частиною: спроба німецька, спроба французька, спроба англійська.

Німецька спроба полягала на інфляції необмеженій аж до повного знівечення марки, після якого народилася зовсім нова валюта. Одначе від тоді, коли Німеччина дала світові картину повної інфляції з усіми катастрофічними наслідками для цілих кляс людности, інші держави вже цим шляхом не могли піти. Коли французька публика завважила, що її франк, друкований із щораз швидшим темпом міліярдів, котиться в низ і впав у липні 1926 р. за десяту частину своєї золотої вартости, вона зворохобилася: під напором вулиці уряд мусів спинити інфляцію і франк стабілізувався. Англійський уряд у свою чергу вже й цим прикладом не міг покористатися: він мусів заскочити публику чимось несподіваним: одного гарного ранку появився розпорядок про замкнення золотої стопи, і фунт стерлінґів зсунувся зі своєї золотої височини на рівень нижчий, вигідніший для сплати довгів і для.. демпінгу.

Словом, Франція не могла повторити того, що зробила Німеччина, а Англія того, чим вивинулася Франція. А Америка, яка не може наслідувати ні Німеччини ні Франції, невже може повторити те, що зробила Англія? Ледви. Президент Рузвельт заповів гріш „відповідний і здоровий“, тобто такий, яким і довги булоб лекше сплачувати, і промислово-торговельний „демпінґ“ лекше організувати. Який то буде гріш — це загадка, яка може вже буде розвязана, коли допис цей появиться на сторінках „Діла“. Розвязка цієї загадки преважна не тільки для Америки, а й для країв — як наш — де всі реальні обрахунки за недостачею твердої місцевої валюти, досі велися на доляровому підкладі. Може попасти дещо по головах — і нам.

З української преси.

670 рядків полеміки.

Трохи газетної аритметики. — Шевченко і Скоропадський. — „Не може на завсіди вязатися...“ — „Стихійне повстання“ і його ідеольоґ. — „Нова Зоря“ органом масонів?!

Десять днів тому, у 55. числі „Діла“ (з 6. ц. м.) появилася стаття п. Як. Т. на тему нинішньої акції б. гетьмана Скоропадського і звеличування цього останнього гуртом його прибічників. На ту статтю відгукнулася „Нова Зоря“ в останньому 19-ому числі (з 16. ц. м.). Найцікавішою рисою тої полемічної відповіді є її — довжина: Ми завдали собі труду й почали ту відповідь міряти: 608 рядків „ґармонду“ плюс 62 рядки „петіту“, крім наголовку, підназоловку і 14 наголовків змісту, разом 7 і пів шпальти, себто повних дві і пів сторінки „Нової Зорі“. Такою відповіддю ш. полеміст з „Нової Зорі“ мусить убити кожного противника. Бо просимо лише подумати: згадана на вступі стаття „Діла“ мала рядків 116. На кожний її рядок прийшло майже 6 рядків полеміки. Колиб ми хотіли дотримати кроку й покликатися на „рівноправність“ мусілиб ушкварити у відповіді на ту відповідь статтю: $670 \times 6 = 4020$ *рядків!* А що ціле „Діло“, записане від початку до кінця, вщерть, без одного наголовку може мати найбільше 1840 рядків друку, то мусілиб присвятити поверх 2 цілісінькі числа „Діла“ — і то ще не стало би у них місця...

Цей „аритметичний“ вступ потрібний для того, щоби виясвити, чому ми не маємо просто фізичної змоги мірятися з таким „довгим“ противником, для якого не істнують газетні границі.

Згори складаємо зброю, признаємо себе перемо-
женими і заздалегідь заявляємо, що в таких умо-
винах наша відповідь мусить бути неповна,
фрагментарична і скромна...

Найцікавіше місце в полеміці п. А. Ч. (авто-
ра 670-ти рядків) є уступ присвячений — порів-
нанню Павла Скоропадського з Тарасом Шев-
ченком. Це — в обороні Павла Скоропадського,
який писав свій щоденник московською мовою.
Мовляв: Шевченко теж писав свій щоденник
тільки по московськи! Свята правда. Тільки ш.
полеміст забув (махаючи 670 рядків легко можна
такі „подробиці" забути), що Шевченко писав
свій щоденник рівно 80 літ — перед Скоропад-
ським! І тому впевняємо п. А. Ч., що колиб Пав-
ло Скоропадський не спізнився на тих бідних 80
літ, впродовж яких Україна перейшла дорогу від
кріпацтва через революцію і власну державність
до вищого розуміння національної зрілости
і свідомости — то напевне Скоропадському його
російської мови не закидалиб. Між Шевченком
і Скоропадським є ще та маленька ріжниця, що
Шевченко українізував змосковщену Україну і
то з успіхом, а Скоропадський русифікував зу-

країнізовану Шевченком Україну — і то без успіху... Щож торкається взагалі порівнування таких двох ріжних величин, то не знаємо, чи п. А. Ч. спитав дозволу в д-ра О. Назарука: бо прецінь п. д-р Назарук назвав у своїх відчитах у Детройті 8. листопада 1925 року Шевченка „*горлорізом*", (аякже!) отже може це образа для Ясновельможного Пана Гетьмана поликуватися на приклад якогось там „горлоріза"...

Далеко більше переконуючим є для нас арґумент, що новозорянська ґрупа боролася вже „з офіціяльним центром гетьмана Скоропадського та з краєвою організацією гетьманців" і мабуть ще буде боротися з ним, бо — мовляв — „*католицький світогляд під політичним оглядом не може „на завше" вязатися з жадною* (має бути „ніякою" — прим. Ред.) *політичною формою правління*". Якщо приймемо, що п. А. Ч., пишучи ті слова мав на увазі особу д-ра О. Назарука — то годимося на 100 відсотків і не маємо ніякого сумніву, що цей нинішній оборонець гетьманського руху й особи Павла Скоропадського (в імя „католицького світогляду") буде ще їх поборювати. Бо прецінь він уже переходив „еволюцію" від атеїстів і радикалів до Петлюри проти Скоропадського, та від Скоропадського до Петрушевича, а від Петрушевича до „зрадника" Скоропадського, від Скоропадського до католицизму і Преосв. Хомишина, а тепер з католицизмом назад до Скоропадського — — то чому ще раз мала би прийти чергова фіґура в тому „світоглядовому" кадрилю? ...

Зате покищо — здається нам — в обороні Павла Скоропадського, як нинішнього голови т. зв. ванзейського центру й колишнього гетьмана Української Держави, п. А. Ч. заходить дещо задалеко. Він боронить впр. його колишньої адміністраційної і соціяльної політики: „щодо карательних експедицій, то їх провокували саме всякого рода праві або ліві вороги гетьманської леґальної влади на Україні, а тим арґументом аґітують досі або люди слабоумні, що не вспіли зорієнтуватися в чім річ, або ріжного рода провокатори та свідомі вороги української державности". На цьому пункті п. А. Ч. грозить поважний конфлікт з д-ром О. Назаруком. Бо „*д-р О. Назарук був автором першого маніфесту Директорії про повстання*, в якому гетьмана поставлено поза законом"*). А в тому маніфесті написано (і для історії по вічні часи зафіксовано) буквально таке: „*Ґенерал російської служби П. Скоропадський, порозумівшись у квітні 1918 року з німецькими ґенералами, штиками німецьких — тоді ще не вільних, підлеглих їм, салдатів, — назвавшись гетьманом, захопив владу на Україні й скасував Українську Народню Республіку. З того менту зачалось нищення всіх народніх прав та нечувані знущання над демократією України жандармів і поліцаїв старого царського ладу... І що більше панування ґенерала-гетьмана посувало Україну до единої-неділимої Росії, то лютіше, отвертіше й цинічніше ставало топтання прав народу... Ґенерал Павло Скоропадський є насильник і узурпатор народньої влади. Все правительство його, як протинародне, протинаціональне, оповіщаємо недійсним...*"*).

Так писав д-р О. Назарук у Києві 15. листопада 1918 року і тому не знаємо, чи п. А. Ч. правду пише 16. березня 1933 року у Львові.. Щож до „леґальної влади" Ясновельможного, то вона *була* (наслідком „нелеґального" перевороту при помочі німців), але *не є* — наслідком зречення, яке Павло Скоропадський підписав добровільно 14. грудня 1918 року, признаючи, що „Бог не дав мені сил справитись з завданням..."**). Це треба пригадати з огляду на вічне нехтування закордонними і краєвими „ванзейцями" тієї волі п. Гетьмана...

Від того часу багато води у Дніпрі, Шпреві і Полтві проплило. Колишній гетьман Скоропадський видніє тепер наприклад у списках російських... *масонів!* Перед нами брошурка: *Н. Свитковъ: Масонство в русской эмиграціи (къ 1. января 1932 р.). Составленное на основаніи мас. документов. Париж 1932.* На стор. 21. маємо наголовок „*Списокъ рускихъ масоновъ на 1-ое января 1932 г.*" а на стор. 29.: *Скоропадскій Павел Петроич, гетманъ*". (Є там цілий ряд гетьманців: Палтов, Ханенко, Ігор Кистяківський і інші). Виринає сумнів: що це за чудасія?! Яким робом ультра-католицька „Нова Зоря" стала органом... масона?! Чи може це теж наказує так робити „католицький світогляд", який з нікім ніколи не вяжеться „на завше"?! Дуже цікаво булоб почути відповідь — хочби навіть у нових 670 рядках...

---

*) Полк. Евген Коновалець: „Причинки до історії української революції", Прага 1928, стор. 12.

*) В. Винниченко: „Відродження нації", Київ—Віденъ, 1920, частина III. стор. 110—112.

**) Проф. Дм. Дорошенко: „Іл. Історія України", Ужгород 1930, II. том, стор. 424.

Хто не платить за часопис, підриває рідну пресу.

Анґлія і Японія.

В Анґлії помітна зміна у відношенні до Японії. Преса з вдоволенням містить вістку про відвідини амбасадора Матсуоки в Льондоні. Навіть в парляменті говорять тепер дуже обережно про відношення до Японії. Коли в палаті послів п. Мандер поставив пропозицію, щоб анґлійська делеґація в Женеві наставала на переведенню в дійсність приняті пропозиції льорда Літтона, то сер Джон Саймон відповів, що „коли нема співпраці безпосередньо заінтересованих сторін, то це не принеслоб користи". Пос. Кіркпатрік навіть запротестував проти такої думки, бо „чи такі питання не є образою нації, яка все висказувала більш ніж усі інші нації світа бажання бути з нами в приятельських взаєминах?"

„Дейлі Телеґреф" (з дня 9. ц. м.) радить китайцям запамятати, що „Джеголь втрачений для Китаю і то втрачений раз на все; тому буде добра рада для нанкінського уряду і для „молодого Китаю", який завсіди кричав за протияпонськими засобами, щоб вони признали це".

(Укбюро, Льондон.)

ФЕЙЛЄТОН „ДІЛА" З ДНЯ 18. БЕРЕЗНЯ 1933.

І. ЦУРКОВСЬКИЙ. 5)

Нерідна сестра.

Довкола одної Шевченкової поеми.

(Докінчення).

Ще треба спинитися над присвятою „Невольника". Поема друкована перший раз в „Основі" 1861 р. (4 кн., епільоґ 46 кн. 1862 р. з датою 16. X. 1845) з деякими пропусками та відмінами супроти першої редакції та зі замітно зміненою присвятою. Рукопис поеми, як і інших своїх поезій друкованих в „Основі" передав Шевченко власноручно, як редакція це зазначила, коли тільки приняли постанову видавати український журнал. Початок рукопису не зберігся.

Первісні слова „присвяти":

Покинули сиротою
З тобою одною,
Моє серце, моя зоре.
Раю мій, покою!
Ніхто не зна мого раю
І сама не знаєш,
Що вітаєш надо мною,
Як зоря над гаєм.
І дивлюся я, дивлюся,
А ти моя зоре
Спускаєшся низесенько
Тихо заговориш.
Усміхнися подивися —

Замінені іншими:

Остався я,
Та не сиротою,
А з тобою молодою,
Раю мій, покою,
Моя зоре досвітняя,
Єдиная думо
Пречистая! Ти вітаєш,
Як у того Нуми
Тая Німфа Егерія;
Так ти моя зоре
Просієш надо мною
Тихо заговориш,
Усміхнешся.

Вражає тут порівнання з німфою Еґерією. Ганна Закревська не була для Шевченка ніколи цією німфою; він захоплювався її красою, її ніжною, гарною душею, але їй далеко до Еґерії, порадниці поета, духової провідниці.

Давні спомини під впливом нових вражінь затерлися і можна думати, що Шевченко вже не її мав тут на думці, а іншу особу, що з 1859 р. зайняла думки поета. Цією особою була Марія Маркович, яка на початку 1859 р. приїхала з чоловіком до Петербурга. Народніми оповіданнями Марка Вовчка Шевченко захоплювався ще заки пізнав їх авторку, а після познайомлення часто вів із нею розмови у підвищенім духовім настрої, як зі спорідненим духом. Вона єднала великий талант та високого духа з молодою красою і він справді міг назвати її Еґерією. Як зайнята нею була його думка та як високо її шанував, може посвідчити лист Петра Мокрицького, якого Шевченко відвідував у літі 1859 р. підчас свого побуту на Україні, до Марії Маркович: „Він (Шевченко) як заїздив до мене позаторішній год у Пирятин, то тільки й розмови було у нас, що про Вас, наша радість. Співав мені ваших пісень".

На память познайомлення з Марією Марковичкою Шевченко склав відомий вірш „Марку Вовчку". Цей вірш щодо думки і настрою співзвучний з переробленою частиною присвяти „Невольника". Первісна присвята має більш сумовитий, мелянхолійний, прощальний настрій; там поет скаржиться на своє сирітство, тут, у зміненій присвяті, радіє, що не залишився сиротою, а знайшов споріднену душу, яка йому присвічує в духовому житті та оживлює його серце.

Кінець присвяти теж змінений. Замісць слів:

На мою могилу
Світи зоре! А я буду
Зза світа літати
І про тебе моє серце
На небі співати —

поклав поет:

О мій тихий світе,
Моя зоре вечірняя:
Я буду вітати
Коло тебе і за тебе
Господа благати.

Там — просьба, зложені як до молитви руки та підведені вгору очі; тут — опікунчий батьківський дух, що благає долі для своєї „доні", як названа Марія Маркович у вірші „Марку Вовчку".

До слів: „Дивлюсь і не бачу" додано одно слово:

Дивлюся я —
Нічого не бачу

Англія і Радянщина.

В англійській палаті послів порушили дня 6. ц. м. цікаве питання, а саме справу доз... у на привіз засобів поживи та вбрання для членів англійського дипльоматичного заступництва в Радянщині.

Справи торкнувсь посол Мандер, запитуючи міністра закорд. справ, чи переговори в тій справі покінчені і який їх вислід.

Сер Джон Саймон дав докладне пояснення: Дня 24. жовтня м. р. видав радянський уряд розпорядок, який забороняє всім чужим дипльоматам купувати засоби поживи та інші речі необхідно потрібні до життя, **за рублі.** Від того дня дипльомати мусять платити за товари виключно чужою валютою. Зосібна анґлійському амбасадорові дали знати, що радянський уряд відбирає йому дозвіл привозити засоби пожи-

ви і інші речі, які дотепер амбасада спроваджувала для своїх урядовців з закордону. Розпорядок радянського уряду викликав велике занепокоєння в чужинецьких дипльоматичних колах, бо на вільному ринку, на який тепер дипльоматичний корпус зданий, майже неможливо дістати якісь засоби поживи. Англійський амбасадор вніс в тій справі протест.

Рівночасно видав радянський уряд ще один розпорядок. Досі всі чужинці, які подорожували радянськими залізницями, платили нарівні з радянськими підданими, рублями. Від тепер всі чужинці мусять платити за залізничі білети — валютою. На протест дипльоматичного корпусу, радянський уряд згодився, щоб дипльомати і їхні курієри далі платили рублями за подорож залізницями Радянського Союзу.

Тепер ведуться з Радянщиною переговори, щоб вияснити ці спірні справи.

Посол, сер А. Нокс поставив пропозицію, щоб анґлійський уряд застосував до радянських дипльоматів ті самі засоби в Анґлії, які радянський уряд ставить до британських дипльоматів у Москві.

(Укбюро, Льондон.)

Японія купує пароплави в Анґлії.

Від січня ц. р. закупила Японія в Анґлії цілий ряд уживаних пароплавів. Деякі з них призначені на залізо, деякі будуть ужиті до морської служби.

В березні докуплено ще пароплави: (анґл.), Ладуа (5.999 тон), Ґленшейн (6.498 тон), і (канадійські) Канадіян Інвентор (5.497 тон), Канадіян Марінер (5.384 тон).

Два перші мають піти на залізо, останні два будуть вжиті в торговельній фльоті.

(Укбюро, Льондон.)

Прокинуся — серце плаче
І очі заплачуть.

Це мабуть та сама думка, яку поет розвинув ширше при кінці поеми:

Минулися мої сльози...
І очі не бачать
Ні тихої хатиночки
В забутому краю і т. д.

Неволя та недоля народу зробила поета невидючим на красу життя та природи, він не співає, а краче вороном.

Ледве-ледве о півночі
Серцем прозираю...

Тоді він виспівує радощі, виливає сльозами смуток, тоді і очі його заплачуть. У присвяті, так як у прелюдії, тільки натяк, тільки кілька тактів. За це все він дякує своїй зіронці.

Внутрішньо та ґенетично звязаний з самою поемою первісна присвята; вона належить тій особі, яка натхнула поета до створення поеми. З погляду естетичного обидві редакції однаково гарні, бо мабуть поет не поправляв присвяти на те, щоб зробити її кращою — вона такої поправки не потрібувала — тільки змінив її відповідно до своїх нових почувань та вражінь. Кажемо „мабуть“, бо певности нема, нема теж над самою присвятою ніякого напису, який підтверджував би цю думку. Але так воно нам видається і таке маємо вражіння після порівнання текстів обидвох присвят, та маючи на увазі те захоплення особою Марії Маркович, яким Шевченко був перейнятий, так, що для неї він змінив присвяту „Неофітів“, а навіть посвятив їй відого „Кобзаря“ з 1860 р.

Проти напасти на українського вченого.

У звязку з кампанією, яку кола, що гуртуються біля б. гетьмана Скоропадського, ведуть проти проф. Володимира Залозецького, отримуємо два листи, які радо друкуємо.

ЛИСТ ПРОФ. В. ЗАЛОЗЕЦЬКОГО.

Високоповажаний Пане Редакторе!

У „Хліборобському Шляху“ з дня 1. березня 1933 р. появився допис п. Скорописа-Йолтуховського про виставку української графіки в Берліні. Тому, що ріжні твердження того допису, які торкаються моєї особи, оперті на неправді або виссані з пальця, прошу Вас, ВП. Пане Редакторе, не відмовити помістити цю мою відповідь:

1) Неправдою є, що я став „поучати“ (підкреслення мої) проф. Антоновича і п. Лісовського, що вони „не сміють“ помагати гетьманові Скоропадському, а правдою є, що я звертав увагу на шкідливість опортуністичної діяльности т. зв. гетьманського центру і з ним тісно звязаного Українського Наукового Інституту в Берліні, який то погляд я все отверто заступаю і який на тому місці публично ще раз з натиском повторюю.

2) Неправдою є, що я від проф. Антоновича дістав „культурну і виразну відповідь“, тому, що я в тім випадку ніякої розмови у „площині домагань“ не вів і не міг вести. Проф. Антоновичеві я заявив, що *тішуся*, що він зорґанізував ту виставку — вислів, який він може потвердити.

3) Неправдою є, що я уважав „своїм національним обовязком звернути увагу проф. Коха на те, що зібраний орґанізаторами виставки матеріял не відповідає науковим вимогам, бо там нпр. є „праці москаля Кравченка“, а приловлений на гарячім учинку, „пояснював я москалізм п. Кравченка тим, що п. Кравченко змушений тепер жити в Петербурзі“.

Зате правдою є, що я висловлювався перед д-ром Кохом про виставку похвально, а характеризуючи в ній заступлені напрямки, звернув увагу на російські впливи в ґрафіці Кравченка, що є таким самим фактом, як нпр. впливи французькі у Глущенка. Цей мій вислів може д-р Кох потвердити. Твердження п. Скорописа, що „зловлений на гарячім учинку“, пояснював москалізм Кравченка його побутом у Петербурзі, полягає на злобній видумці п. Скорописа. Думаю, що таке „ловлення на гарячім вчинку“ *з підслуханої і перекрученої моєї приватної розмови* п. Скорописом, не приносить йому найменшої чести.

4) Неправдою є, що я з ласки німецького фільольоґа пошився в цім році у спеціяліста від польського національного мистецтва. Зате правдою є, що я в цьому півроці викладаю у берлінському університеті про західно- і східно-европейське мистецтво в *Польщі*.

Чи намагання здискредитувати мене в очах українського громадянства при помочі неправдивих тверджень, видумок і інсинуацій та при помочі перекручених підслуханих розмов, не дискредитують саме автора тих інсинуацій, — хай рішає громадянство.

Прошу приняти вислови глибокої пошани

Володимир Залозецький.

Львів, 10. березня 1933.

ЛИСТ ПРОФ. ВАСМЕРА.

У „Хліборобському Шляху“ ч. 5. з 1. березня 1933 обурюється п. Скоропис на те, що п. д-р Залозецький викладає у берлінському університеті про національне польське мистецтво. (Мимоходом кажучи виклади д-ра Залозецького мають назву: „Історія мистецтва у Польщі та його західно- і східно-европейські духові передумови“.) Це обурення є для мене новим доказом культурно-політичної короткозорости й особистої обмежености пана Скорописа. Як кермании славянського відділу Ради Закордонних Студій я мусів дбати, щоби тамошні виклади перейняв учений з европейським іменем та з признаним фаховим знанням предмету. Я зрадів, що перейняв їх п. д-р Залозецький, тому, що він мав усі ті передумови, які ґарантували, що той предмет науки найшов доброго представника. Мої очікування не завелися. Коли панові проф. Мірчукові, однодумцеві пана Скорописа, вільно в Берліні мати польський лекторат, то — здається — кожний український патріот повинен тішитися, що історик мистецтва по національності українець викладає про нинішню Польщу перед німецькими слухачами, як посередник культурно-історичних дослідів. Мені особисто стаття п. Скорописа пригадує сильно байку про лисицю і виногра...

З найглибшою пошаною

Макс Васмер

Звич. професор славянської фільольоґії університету в Берліні, член Пруської Академії Наук, член Наукового Товариства Шевченка.

Берлін, 11. березня 1933.

В справі свята: „Українська Молодь Христові“.

Дорогим у Христі вірним Мир о Господі і Архієрейське Благословення.

У честь Христа, нашого Царя, у 1900-ліття установлення Пресвятої Евхаристії і в честь животворної Христової смерти на Голгофті проголосив Святіший Отець Пій XI. 1933-ій рік — Роком Ювилейним.

Зараз після проголошення того Святого Року постановив Інститут Католицької Акції відсвяткувати його великою всенародньою маніфестацією української молоді під кличем: „Українська молодь Христові“.

Ми, Ваші Архипастирі, похвалюємо постанову відсвяткувати це ювилейне свято Української Молоді, яке має відбутися 6. і 7. травня 1933. року, горячо його поручаємо молитвам і старанням всіх Наших Вірних, передовсім оо. Душпастирів і Катехитів та запрошуємо всіх до участи згідно з програмою Нашого Ділового Комітету. Закликаємо всіх віддати якнайбільшу пошану і славу Господеві нашому Ісусові Христові, щоби цим святом виєднати якнайбільше благодатей для самих учасників і для цілого нашого Українського Народу.

На щасливий вислід цієї рідкої і спасенної маніфестації уділяємо Вам усім, а нашій Молоді зокрема, Нашого Архієрейського Благословення.

Дано у Львові, Станиславові і Перемишлі дня 1. березня 1933. року.

† *Андрей* митрополит, † *Григорій* епископ станиславівський, † *Йосафат* епископ перемиський, † *Іван* епископ помічник львівський, † *Йоан* епископ помічник станиславівський, † *Григорій* епископ помічник перемиський.

Зміна військових відзнак.

БЕРЛІН, 16. III. ПАТ. Президент Гінденбурґ видав декрет, що змінює військові знаки. Усунено з німецького воєнного прапору наріжник з республиканськими барвами і введено одноцільні ленти на шапках членів райхсвери і штальгельму з барвами чорно-біло-червоною. Рівночасно Гінденбурґ видав приказ до армії, в якому між іншим ствердив, що нові відзнаки мають пригадувати, що кращу будучність годі вибороти без волі до оборони вітчини.

Актуальна справа.

(Стаття надіслана.)

В неділю 19. ц. м. відбудуться Загальні Збори Театральної Кооперативи у Львові. Одним із головних завдань Театр. Кооперативи, як відомо, є будова театральної салі, якої недостачу відчуває аж надто все львівське громадянство. Тоді, як в кожному свідомішому селі є вже власна домівка, часами з доволі гарною салею на вистави — Львів, столиця краю, як на глум, мусить обходитися досі без неї.

Не виною тут львівське громадянство, що складає заедно стільки датків на всякі цілі. Не винні і провідники цього громадянства, а навіть товариства, яких завданням є подбати за цю справу. Тут річ у нашій непорадності, недостачі ініціятиви — в інертности, а навіть у браку певної амбіції. Наслідком того терпить усе громадське життя, зокрема культурне й мистецьке Львова.

Як нас інформують, на недільних Загальних Зборах Театр. Кооперативи ця пекуча справа має найти голосніший відгук.

Може якраз — у щасливу годину ці Загальні Збори дадуть почин до будови: не театру, а салі.

Чим скоріше, тим краще — тимбільше, що будова в нинішніх часах уже доволі дешева.

Зачинення української школи в Бережанах.

Перша ластівка нової шкільної практики. —

Кураторія Л. Ш. О. письмом з дня 10. лютого 1933 Ч. I — 1381/33 повідомила кружок „Рідної Школи“ в Бережанах, „що кружок не виказав виконання умови, передбаченої в точці 2, статті 2 законів про приватне шкільництво, бо, згідно з ореченням воєвідської комісії, домівка (льокаль), в якій приміщена школа, не надається до шкільних цілей, однаково з оглядів гігієнічних як і виховних.“ Тому „зачиняється школу з днем 15. червня 1933.“

У звязку з цією постановою пояснюємо, що школа приміщена у **власному великому будинку, якого може їй позавидувати не одно державне заведення.** Ця школа істнує вже від 11 років, розвивається прегарно, має в цьому році 5 кляс і 190 дітей! Цікаво, вкінці, те, що подібні огляднни у львівських школах покінчилися письмом, спрямованим до Гол. Управи Р. Ш., у якому санітарна комісія виказала деякі браки і зажадала усунути їх. Від усунення тих браків кураторія узалежнила вилачу концесії. У тернопільському воєвідстві не вважають за відповідне повідомляти про своє бажання якогось ремонту, не попереджують, не дають ніякого терміну і відразу школу зачиняють!

У той спосіб на практиці проявляється вартість закону про новий устрій шкільництва — в застосуванні його до українських шкіл.

Реєстрація інвалідів б. Української Гал. Армії.

Комунікат.

Після інтерпеляції послів Українського Соймового Клюбу у справі признення державної ренти інвалідам УГА довідуємося, що Міністерство Суспільної Опіки, виконуючи постанову закону з 1932 р. про забезпечення інвалідів, видало тимчасовий розпорядок воєвідським урядам у Львові, Станиславові і Тернополі про реєстрацію інвалідів Української Армії ще перед появою виконного розпорядку до дотичного закону з дня 17. III. 1932 р., Д. З. Р. П. ч. 26.

До інвалідів УГА відноситься арт. 69. повищого закону, котрий уповноважнює міністра скарбу признавати інвалідські ренти інвалідам б. Української Галицької Армії у висоті ренти військових інвалідів, отже нижчу, як рента воєнних інвалідів. Закон передбачує низку обмежень при евентуальній виплаті українським інвалідам. З тих найважніші: ренту малиб одержати тільки ті інваліди, котрі набули каліцтво в часі від 1. XI. 1918 р. до 1. VI. 1919 р., коли інвалідська комісія признає їм степень утрати працездатности не нижчий, як 45 проц.

На основі зарядження Міністерства Суспільної Опіки ч. 1070/0. Ін./33 з дня 31. I. 1933 р. вже отвертий реченець зголошування претенсій українських інвалідів і **буде трівати ще повний рік від майбутньої появи виконного розпорядку.**

Зголошення приймають тільки „Уряди для Справ Воєнних Інвалідів“ при Староствах, а саме:

ЛЬВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО: До уряду у **Львові** належать повіти: Львів, Городок, Бібрка, Рава Руська, Яворів, Сокаль і Жовква.

До уряду в **Перемишлі:** Перемишль, Добромиль, Березів, Мостиська, Переворськ, Ярослав Любачів і Ліско.

До уряду у **Ряшеві:** Ряшів, Стрижів, Кольбушова, Тарнобжег і Ланьцут.

До уряду в **Самборі:** Самбір, Старий Самбір, Дрогобич і Рудки.

До уряду в **Сяноці:** Сянік, Коросно і Ліско.

СТАНИСЛАВІВСЬКЕ ВОЄВІДСТВО: До уряду у **Станиславові:** Станиславів, Богородчани, Надвірна, Рогатин, Товмач і Калуш.

До уряду в **Коломиї:** Коломия, Городенка, Косів, Снятин і Печеніжин.

До уряду у **Стрию:** Стрий, Сколе, Жидачів, Турка і Долина.

ТЕРНОПІЛЬСЬКЕ ВОЄВІДСТВО: До уряду в **Тернополі:** Тернопіль, Теребовля, Скалат, Збараж, Бережани і Підгайці.

До уряду в **Чорткові:** Борщів, Чортків, Копичинці, Заліщики і Бучач.

До уряду в **Золочеві:** Камінка Струм., Радехів, Броди, Золочів, Зборів і Перемишляни.

Зголошення інвалідів мусять бути писемні. У поданнях про реєстрацію повинен петент подати: 1) імя і назвище та імена родичів, 2) рік і місце уродження та приналежности, 3) військову частину, 4) рід, час і місце ушкодження, 5) назвище й адресу двох наочних свідків каліцтва чи хороби, котрі під присягою ствердили би, що інвалідство спричинене воєнною службою, а евентуально долучити оригінальні службові документи.

З реєстрацією не звязані ніякі грошеві оплати!

За надісланням 1 зол. в почтових марках висилаємо взір зголошення.

Українське Товариство Допомоги Інвалідам
У Львові, св. Софії 25.

Буря над Австрією.

З великої хмари малий дощ.

З приводу скликання б. президентом Штрафнером австрійського парляменту 15. ц. м. заносилося у Відні на велику бурю, що могла перемінитися в загальну революцію. Уряд станув на становищі, що то засідання нелеґальне і рішив до нього не допустити. Наслідком того змобілізовано всю поліцію та військо, біля цісарського замку уставлено скорострілі й танки. Одночасно команда Раймвери наказала своїм відділам у Відні, Долішній Австрії й Бурґенлянді строгу поготівлю, стягаючи кілька тисяч її членів до Відня. Однак парляментарна опозиція, зложена із соціял-демократів і всенімців, дісталася заздалегідь до парляментарної салі і більше не впустила нікого. Перед 3. год. попол. пос. Штрафнер, як б. останній президент, відкрив засідання промовою, в якій зясував загострену ситуацію в краю і зазначив, що скликанням нарад хоче привернути працездатність парляменту. Опісля закрив засідання. Посли вийшли зі салі, яку обступило сто поліцистів у цивільних одягах, з окликами: Геть з диктатурою! Хай живе республика!

Дуже грізна ситуація витворилася тогож дня в Інсбруці, де соціял-демократичний Шуцбунд приготовив велику демонстрацію і заповів ґенеральний страйк. З огляду на те змобілізовано поліцію та Гаймверу. Виступили теж скорострілн й танки. Націонал-соціялісти видали відозву, накликаючи до спокою.

ВІДЕНЬ, 16. III. ПАТ. Віденська преса стверджує з вдоволенням, що всупереч загальним побоюванням вчорашній день у Відні та в цілій Австрії пройшов спокійно. Відділи Гаймвери, які змобілізовано з приводу поголосок про плянований загальний страйк, звільнено. Вони мали помогати поліції в удержуванні безпеки. Соціялістичний Шуцбунд був теж змобілізований. Поліційні розпорядки в Ґрацу, Інсбруці та в інших містах показалися зайвими.

—o—

ЗАНЯЛИ СОЦ. ПРОФЕСІЙНИЙ ДІМ.

ВІДЕНЬ, 16. III. Військова жандармерія обсадила в Інсбруці дім соціялістичних професійних союзів і перевела в ньому ревізію.

Напад на румунського амбасадора.

З Берліна повідомляють, що на самохід, яким румунський амбасадор їхав на авдієнцію до Гінденбурґа, напала юрба гітлерівців тому, що пасажир самоходу подобав на жида. Напасники подерли румунський прапор і з криком „Юде фереке“ побили пасажира. Коли він покликав на поміч двох поліцаїв і заявив, що він румунський амбасадор, гітлерівці висміяли його і знову зневажили чинно. Амбасадор звернувся зі скаргою до міністра заграничних справ, що саме розмовляв з італійським послом, якому гітлерівці побили жінку, беручи її за жидівку. Мін. Нойрат у звязку з протестом обох посольств перепросив амбасадорів і обіцяв перевести енерґійне слідство.

Напад на шведського консуля.

БЕРЛІН, 16. III. Аґенція Вольфа повідомляє, що на шведського консуля Ванера в Штутґарті напало двох незнаних людей. Напасники вдерлися до мешкання консуля, подаючи себе за аґентів поліції, й тяжко його побили. Шведський консуль був предсідником німецького інституту для дослідів міжнародніх проблем у Штутґарті.

Напад на німецький консулят.

ДІНСБУРҐ, 16. III. ПАТ. В ночі на 15. ц. м. латвійські комуністи влаштували протинімецьку демонстрацію на тутешній німецький консулят. Виломивши віконниці в чотирьох вікнах, комуністи вибили майже всі шиби, кидаючи у вікна каміння, завинене в червоні шмати з написами, що протестують проти комуністичного терору в Німеччині. Німецький консуль, що в часі нападу йшов спати, покликав поліцію, яка списала протокол. Напасників не викрили.

—o—

ПОМЕР Б. ПРЕЗИДЕНТ АВСТР. НАЦ. РАДИ.

ВІДЕНЬ, 16. III. ПАТ. Цієї ночі помер на удар серця бувш. президент Нац. Ради й бувш. міністр д-р Зиґфрид Гіртлер.

ПІСЛЯ ЗАВОРУШЕНЬ БІЛЯ ЖИВЦЯ.

КРАКІВ, 16. III. Вчора поліція далі переводила ревізії та шукала виновників грабіжницьких нападів у Райчі, Уйсалі та Неледві. Нічю на 16. III. перевели обдаву в Неледві й околиці та придержали 5 учасників нападу. Їх передали до розпорядження прокуратора. Досі придержали 87 осіб. При них найшли річеві докази з грабіжі та пальну й січну зброю. На місці слідство проводила прокураторська, судова, воєвідська та поліційна влада.

ПРОТИ ЦЕНТР. ПРЕСИ.

ЕСЕН, 16. III. Гітлерівці після унешкідливлення соціялістичної преси стали щораз більше звертатися проти центрової преси. В Есені присилували центр. часопис, щоби містив їх статті, подібно як це зробили з демократичними часописами в Дортмунді. В Кельні тамошній центр. орґан не міг появитися після 3-денної конфіскати, бо гітлерівці заняли редакцію та не позволяли видати часопис. Арештували кількох редакторів. Подібно замкнули кілька щоденників у Басейні.

УЧАСТЬ ПОСЛІВ ПІД ЗАГРОЗОЮ САНКЦІЙ.

БЕРЛІН, 16. 3. ПАТ. Конференція провідників фракцій ухвалила, що райхстаґ отворить міністр Ґерінґ. Реґулямін нарад змінять. Посли під загрозою санкцій мусять брати участь у засіданнях. Заряджено це, щоби внеможливити обструкцію здекомплетуванням пленуму. Преса повідомляє, що президентом райхстаґу знову виберуть Ґерінґа. Відчинять райхстаґ у вівторок пополудні. Передполуднем відбудеться святочний акт отворення в Почдамі в касарняній церкві, а в четвер Гітлер виголосить урядове експозе.

ВІДЛОЖИЛИ СОЦ. КОНҐРЕС.

БЕРЛІН, 16. 3. ПАТ. Конґрес німецької соц. демократії, визначений на 26. ц. м., відложили на неозначений час.

—o—

НАДЗВИЧАЙНІ ПОВНОВЛАСТИ ДЛЯ УРЯДУ.

БЕРЛІН, 16. 3. ПАТ. Держ. кабінет обговорював м. і. справу предложення райхстаґові закону про надзвичайні повновласти для уряду. Преса повідомляє, що уряд домагатиметься повновластей на весь час каденції райхстаґу. Райхстаґ скликатимуть лише для ухвалення бюджету. Також реформу конституції переводитиме уряд без участи парляменту.

—o—

АМНЕСТІЯ В ПРУСІЇ.

БЕРЛІН, 16. III. ПАТ. Пруський комісарський уряд ухвалив постанову, що має приготовити амнестію для всіх, засуджених за проступки, яких допустилися з патріотизму в боротьбі за визволення німецького народу. Комісар справедливости прикаже карно-судовим орґанам перевести ревізію даних справ.

—o—

ПОЧЕСНЕ ГОРОЖАНСТВО ГІТЛЕРА.

БЕРЛІН, 16. 3. ПАТ. Канц. Гітлер одержав почесне горожанство міста Бреслява. Площу Республики у цьому місті назвали іменем Ад. Гітлера. Почесне горожанство Бреслява, мають досі президент Гінденбурґ і поет Ґерг. Гавптман.

—o—

ВИПУСТИЛИ НА ВОЛЮ ЗАСУДЖЕНИХ.

БЕРЛІН, 16. III. ПАТ. Бюро Конті повідомляє, що нац.-соціялісти, засуджені 22. серпня м. р. наглим судом у Бойтені за вбивство повстанця, польського комуніста Пецуха в Потемпі, вийшли в середу на волю. Всіх 5 увільнили з ініціятиви Гітлера. Вони вже в Берліні, де є гістьми своїх парт. товаришів.

—o—

ХТО ВИГРАВ НА ЛЬОТЕРІЇ?

Семого дня тягнення Держ. Клясової Льотерії впали виграні на такі числа: 15.000 зол. на ч. 30226, 95652; 5.000 зол. на ч. 15001, 77645, 143205; 2.000 зол. на ч. 16869, 18939, 19657, 28336, 35108, 76350, 80426, 90025, 96776, 102202, 102937, 108018, 114480, 120980, 125308, 130774, 130798, 137578, 139206, 144221; 1.000 зол. на ч. 0085, 6662, 13030, 13556, 15548, 15584, 19497, 31950, 34539, 39891, 41097, 46415, 47322, 50012, 54689, 55221, 62430, 62737, 67924, 69434, 73658, 76754, 79084, 88289, 91432, 100995, 102346, 104496, 115174, 118282, 118902, 119286, 124457, 125646, 126620, 129662, 130197, 133192, 133242, 134877, 138365, 138637, 141953, 144079.

СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛКИ.

„670 рядків полеміки“. У статті під цим наголовком у цьому числі „Діла“, на 2 стор., 1-ий рядок у 2-ій шпальті, через друкарську помилку випущено слово „не“. Має бути: „...то чому ще раз не мала би прийти чергова фіґура в тому „світоглядовому“ кадрилю?“ (З технічних оглядів цю поправку можемо подати щойно на цьому місці).

З музичного життя.

У 35-ліття „Станиславівського Бояна“.

В суботу 4. лютого ц. р. ввечорі відсвяткував „Станиславівський Боян“ 35-ліття свого існування високо-мистецьким під співацьким оглядом ювилейним концертом у світлиці українського „Сокола“.

Не переказуватимемо подрібно всіх точок програми, вистане, коли перейдемо виконавців: проф. Микола Лепкий, теперішній голова Т-ва, виголосив змістовий реферат про діяльність „Станиславівського Бояна“ від його заснування дня 16. червня 1896 р. аж по сьогоднішній день; потім двічі виступав мішаний хор „Станиславівського Бояна“, раз під орудою проф. І. Недільського (Ф. Колесса „Вулиця“), вдруге під орудою проф. Я. Барнича (Д. Січинський: „Пролог“ з опери „Роксоляна“) та з солістками п-ею О. Трачевою і п-ою О. Аксентівною, при фортепяновому супроводі п-ни Т. Лепківної; далі співав мужеський хор станиславівських студентів „Думка“ під орудою м-ґра Л. Крушельницького (Людкевич „Чорна рілля“ і Стеценко „Бурлака“), при фортепяновому супроводі п-ни І. Ліськевичівної; з черги як третій хор запрезентувався зібраним станиславовянам „Львівський Боян“ під орудою молоденького М. Колесси (Леонтович „Дударик“, Н. Нижанківський „Пастернак“, Людкевич „Бодайся той когут знудив“ і „Котилася та зоря із неба“), при фортепяновому супроводі проф. д-ра Б. Кудрика; наконець злучені хори, а саме Львівський, Коломийський і Станиславівський Бояни та станиславівський хор „Думка“ відспівали спеціяльно „Станиславівському Боянові“ з нагоди 35-ліття присвячений твір Василя Барвінського „Наша туго, наша пісне...“ під орудою проф. М. Колесси та при фортепяновому супроводі самого автора-композитора, а вдруге на закінчення концерту М. Лисенка „На прю“ під орудою проф. І. Смолинського зі Станиславова.

Одна провідна бадьора думка лишилася під враженням концерту: **на всіх полях культурної праці йдемо нестримно вперед!**

Годиться наприкінці замітити, що ініціятором та організатором цієї справді гарної імпрези, цього перегляду наших досягнень на співацькому полі в нашій вужчій тут Батьківщині, був станиславівський громадянин, д-р Кутинський, секретар „Станиславівського Бояна“.

Іван Ставничий.

НОВИНКИ

— **„200 постійних помилок у мові галицьких українців“.** Відчит на цю тему М. Рудницького відбудеться в суботу 18. ц. м. в год. 6. веч. у салі „Української Бесіди“ (Народній Дім) заходом Т-ва письменників і журналістів ім. І. Франка у Львові.

— **Замісць на балі „Рідній Школі“** зложили дотепер отсі громадянки і громадяни (в зол.): Ірина й Орест Радловські 20 зол.; радник Осип Бурачинський, адв., Хойніце 15 зол.; по 5 зол.: пос. Дмитро Великанович, д-р Петро Гайдучок, радн. Йосиф Дрималик, д-р Мирон Коновалець, Іван Крохмальницький, пос. Степан Кузик, д-р Дмитро Левицький, д-р Денис Лукіянович, пос. Остап Луцький, дир. Іван Мартюк, Володимир Назар, інж. І. Озаркевич, Борислав, Олександер Павлейко, пос. Зиновій Пеленський, Теодор Преторіюс, Василь Сидорович, Кремянець, Микола Старко, Белз, Мирон Федусевич, Михайло Хамула, пос. Олекса Яворський; по 2 зол.: Волод. Величко, Сокаль, Евген Кулик, Олександра Мельниківна, Петро Пасіка, Юра Шкрумеляк; по 1.50 зол.: Дамян Зарицький. **Хто черговий?**

— **Перед загальними зборами дільницевих кружків „Рідної Школи“ у Львові.** Львівські кружки „Р. Ш.“ мають величезне значіння для українського города Льва як дільницеві осередки, де проходить рідношкільне життя, тимбільше, що кожний львівський кружок опікується якоюсь школою чи виховною установою. Тому українське громадянство, а в першу чергу батьки повинні цікавитися справами „Рідної Школи“ й використовували кожну нагоду для скріплення й оживлення діяльности кружків „Р. Ш.“ Ось тепер відбудуться **загальні збори кружка „Р. Ш.“ ім. князя Льва** (на Личаківській дільниці) **в неділю 19. березня ц. р.** в год. 5. попол. в домівці при вул. Крупярській ч. 15 і **загальні збори кружка „Р. Ш.“ ім. Шевченка** (на Стрийській дільниці) **в неділю 26. березня ц. р.** в год. 5.30 попол. в домівці при вул. Супінського 23. Всі члени „Рідної Школи“ тих дільниць повинні обовязково явитися на загальних зборах тимбільше, що таке право має кожний українець(ка), що платить на „Рідну Школу“ і живе на области даного кружка. Йде не про дрібницю, а про добро школи, про найкращий її розвиток і кожному повинно на цьому залежати.

— **Політичний процес.** Перед судом присяглих в Коломиї відбувся триденний процес проти учнів місцевої української гімназії, яким закинено належання до УОН. Розправа скінчилася в ночі на 16. ц. м. присудом, на основі якого засуджено: Ярослава Єндика, абсольвента гімн., на 14 місяців вязниці з приноровленням амнестії й зачисленням слідчого арешту; Бронислава Явного на рік вязниці з амнестією; Ігора Руденського на 2 роки вязниці, маґістра прав Теофіля Руденського на рік вязниці з амнестією, Омеляна Колтика на 14 місяців вязниці з умовним припиненням кари на 5 років, а Якова Куника, Ярослава Стражника й Івана Чемериса увільнено.

— **Замісць страйку святочні ферії.** Страйкова ситуація на вищих школах у Львові знову загострилася. Згідно з оповіщенням ректора університету в середу мали розпочатися виклади, однак до цього недопустили студенти, обсадивши заздалегідь університетські будинки. Надармо ректор Герстман пробував намовити студентів, щоби занехали бльокаду й остаточно припинив виклади аж до відкликання. Академічний сенат рішив закінчити триместер в нормальному речинці 18. ц. м. Тимчасом тревала дальше бльокада викладових саль в академії ветеринарійної медицини, що розпочалася один день раніше. Страйкарі розтаборилися в будинку і на подвірю академії, де цілу ніч палили вогонь, щоби грітися. Ректор Яновський скликав професорську раду, яка й рішила замкнути з днем 16. ц. м. другий триместер і оголосити святочні ферії, що треватимуть до 18. квітня ц. р. Студенти можуть дістати залізничі знижки і розїхатися на свята. Становище ректорату й професорської ради затвердили центральні чинники у Варшаві. Ситуація на університеті й політехніці покищо не вияснена. Загально-академічне віче має вирішити цю справу.

— **Банкроцтво рентових осель.** Наслідком господарської кризи, а ще більше нездарної господарки власників рентових осель державний Рільничий Банк виставив 2.000 осель на ліцитацію.

— **Екзекуція надвишок рільничих продуктів.** М-ство скарбу в обіжнику до всіх скарбових палат веліло устійнити норми пересічної скількости живого і мертвого інвентаря, потрібної до нормального ведення хліборобських господарств, і норми пересічної скількости збіжа, сіна й інших земеплодів, потрібної для весняної сівби та удержання людей і худоби до нових жнив. Устійнені норми слід подати до відома секвестраторів для орієнтації при занятті і продажі шляхом адміністраційної екзекуції тих надвишок.

— **Самогубство безробітної.** В домі при вул. Личаківській ч. 65. застрілилася 30-літна Марія Шидловська, безробітна швачка. Сусіди кажуть, що причиною самогубства була заведена любов.

— **Вимордували жидівську родину.** До мешкання купця Моріса Гольцмана в Радівцях на Буковині добулося вночі чотирьох бандитів і ножами вбили й закололи його, жінку та 10-літного сина. Ограбивши мешкання з грошей та цінних річей, утікли без сліду.

— **Продав доньку за 60 зол.** На ярмарку в Здунській Волі пов. Пйотрків господар із села Войни, Ян Філінський продав незнаномучоловікові 12-літну доньку Марію, що з голоду ледви держалася на ногах. Після довшого торгу відступив її за 60 зол. Торговця людським товаром арештувала поліція, яка глядає теж за тим, що купив.

— **Комуністи душогубами.** У Варшаві вбито мин. року Янкля Бахрата, власника фабрики трикотових виробів. Під замітом убивства арештовано його брата. Тепер зайшов у цій справі сензаційний зворот. Виявилось, що злочину доконали комуністи Іцко Фришлянд і Маєр Кафталь. Наслідком того арештованого Бахрата випущено із слідчої вязниці, а за Фришляндом і Кафталем розіслано стежні листи. Кажуть, що оба втікли до Аргентини.

— **Заг. збори Т-ва „Відродження“** відбудуться дня 25. березня ц. р. **у салі Т-ва „Зоря“, Вірменська 25.,** а не в домівці при вул. Домініканській

— **Виклади в Т-ві „Зоря“, вул. Вірменська 25.** У неділю 19. ц. м. виголосить ред. д-р Ів. Німчук у Т-ві „Зоря“ в год. 12.30 вполудне реферат на тему: „Допомога українців Відневі в 1683 р.“, а в год. 5. попол. відбудеться виклад для ремісничої молоді п. з. „Алькоголь — наш ворог“ заходом Т-ва „Відродження“.

— **Друга частина реферату д-ра К. Коберського** відбудеться заходом т-ва наукових викладів ім. Петра Могили в неділю, 19. ц. м. в год. 18 в салі Т-ва „Укр. Бесіда“ (Рутовського 22. I). Реферат буде присвячений розглядові актуальних проблем західньо-української економіки: 1) Занепад чи розвиток ремесла; 2) Перспективи індустріялізації українських земель в Польщі; 3) Проблема безробіття; 4) Світла й тіні клича „Свій до свого по своє!“

— **З Українського Лікарського Т-ва.** В суботу, 18. ц. м. в год. 19. відбудуться в домівці товариства при вул. Чарнецького ч. 26/I. сходини членів з рефератом д-ра Ю. Кордюка про сучасний стан поглядів на етіологію ґрипи.

— **Відчит у „Союзі Українок“.** Заходом філії „Союзу Українок“ у Львові відбудеться 18. ц. м. у власній домівці (Підвалля 7) відчит проф. А. Назара на тему: „Родинне життя в героїчну добу старої Геляди“. Початок в год. 6. веч. Дня 26. ц. м. на тому самому місці продовження відчиту на тему: „Прилюдне життя в героїчну добу старої Геляди“. Участь членів обовязкова. Гостям раді.

Дописи.

СТРИЙ.

Вистава „Мотрі“. „Мотря“ Лепкого Богдана в інсценізації д-ра Лужницького і Лісевича, відіграна в Стрию театром ім. Тобілевича, стягнула таку силу глядачів, якої велика саля Народнього Дому давно вже не бачила. Без огляду на літературну вартість обрібки, вистава „Мотрі“ зробила небувале враження на глядачів. Усі інстинктовно відчували, що річ не йде ні про Мотрю, ні про Мазепу, ні про Кочубея, ні про якунебудь іншу дієву особу, а про українського гетьмана, як репрезентанта ідеї самостійної України. Горячий подих любови до народу, до його минулого та до колишнього маєстату українського гетьманства плив через салю від перших слів зі сцени аж до останнього, любовного оклику Мотрі. Вартість перерібки підносила значно незвичайно гарна обстановка, костюми та мистецька гра цілого акторського ансамблю. Головні ролі виконали чолові артисти: Кривіцька (Мотря), Посацька (Марія Хведорівна), Совачева (жінка Кочубея), Бенцаль (Мазепа), Паздрій (Кочубей) і Боровик (Дідуган). Всі вони збирали горячі оплески одушевленої публики. Пєсу вирежисерував п. Бенцаль. Гарні куліси малював п. Боровик. Обстановка укладу інспіцієнта сцени п. Филика гармонізувала гарно з цілістю. На закінчення мушу ще зробити заувагу щодо деяких осіб серед публики, або й цілих гуртків, які уявляють собі, немовби театр був інституцією забавовою, призначеною виключно до викликування веселости і сміху. І на виставі „Мотрі“ були такі гості, які сміялися весело і щиро навіть у таких місцях, де до того не було найменшої причини. **б. н.**

З українського життя в місті й повіті. Акція „Рідної Школи“ в справі української мови навчання в державних школах в повіті повелася. — Філія „Просвіти“ працює інтенсивно і вже розписала конкурс на другого урядовця. Дня 12. березня відбулися Заг. Збори філії. — „Союз Українок“ уладив курси вишивання низиною та влаштував виставу хатньої обстанови в народніх мотивах. — Театр Старицького започаткував ювилейні свята в 60-ліття Б. Лепкого дня 5. березня виставою „Сотниківна“. Учительська Громада і Взаїмна Поміч Українського Учительства підготовляють також ювилейну академію. — Старанням всіх товариств під приводом Філії „Просвіти“ уладжено в одному дні 17 концертів і 16 відчитів по читальнях „Просвіти“ в повіті з нагоди 300-ліття уродин Мазепи, а закінчено їх урочистою академією у Стрию в Нар. Домі. — Над економічним піднесенням громадянства міста і повіту працюють м. ін. кредитові інституції під проводом інсп. Соколовського, котрий, ставши головою клюбу українських радних (всіх 12), так зорганізував їх, що ціла міська рада з ними рахується, чого доказом є м. ін. те, що на внесення українців обнижено вїзд фірам на торг до Стрия на 20 сот. від фіри, що представляє безперечно велику квоту в буджеті нашого села. — З днем 1. березня Т-во св. Андрея у Львові відкрило свій Окружний Відділ у Стрию. — Заходом Окр. Відділу Взаїмної Помочі Українського Учительства у Стрию дир. семинарії п. Цісик Омелян заповів серію відчитів про українську мову. Дня 5. березня започаткував він ту серію при численній участи громадянства. **Н**

ЧОРТКІВЩИНА.

Оснування Кружка „Р. Ш." в Джурині. В неділю 12 ц. м. відбулися в Джурині, пов. Чортків, установчі зборі Кружка „Рідної Школи" ім. М. Шашкевича в салі читальні „Просвіти". (Оснований перед кількома роками Кружок „Р. Ш." в Джурині не проявляв ніякої діяльности, тому треба було оснувати його наново). Зборів відкрив парох о. Івахнюк, предсідником був п. Осип Шумега, секретарював п. Роман Полутранок. Гарний реферат про завдання Кружка виголосив делегат з Чорткова проф. Шкварок. До Кружка вписалося 85 членів, з того 35 зложило зараз вкладку. До Старшини Кружка увійшли: Іван Братків голова, Мих. Петришин заст. голови, Василь Глухенко секретар, Мих. Плиска скарбник, Онуфрій Німчук бібліотекар, Павло Петришин господар, Блаженківна Ксеня видїлова. Заступники: Олекса Неділівський, Роман Бабелюк, Іван Грицик. Контрольна Комісія: о. Мих. Івахнюк, Семен Братків, Василь Палажук. Є надія, що Старшина Кружка „Р. Ш." в Джурині в теперішньому складі виповнить як слід покладані на неї завдання.

ПЕРЕМИШЛЬ.

Відчит інж. Палія. Заходом Філії „Союзу Українок" у Перемишлі відбувся 12. березня відчит на тему „Гігієна і віджива вартість молока та молочних продуктів". Дуже солідно і приступно опрацьований реферат виголосив дир. Маслосоюзу інж. А. Палій. Численно зібране громадянство з повним зацікавленням вислухало відчиту та пізнало при тім на основі заадемонстрованих аналіз і провірок набілу, що Маслосоюз лише солідністю та безконкуренційною якістю своїх продуктів здобуває консумента. По рефераті на основі „костпробе" зібрані гості практично переконалися, що маслосоюзні вироби найкращі, з чого щиро всі раділи.

І. С-а.

СПОРТ.

ДО УКРАЇНСЬКИХ СПОРТОВИХ ДРУЖИН!

Надходить сезон найпопулярнішого у світі й у нас найбільш улюбленого роду спорту — копаного мяча, а також інших літніх спортів. Як досі, так і надальше хочемо своєчасно інформувати наших читачів про всі змагання й виступи українських спортових дружин у Львові і на провінції, не забуваючи очевидно і про важніші спортові імпрези у наших ближчих і дальших сусідів. Тому прохаємо всі українські спорт. дружини, зокрема на провінції, установити у себе окремих спортових референтів, яких завданням булоб **подавати нам негайно після змагань коротке їх звідомлення** хочби на кореспонденційній картці. З отсим проханням звертаємося в першу чергу до більших українських спортових товариств: „Пролому" у Станиславові, „Поділля" в Тернополі, „Скали" в Стрию, „Сяну" в Перемишлі, „Дністра" в Самборі, „Скали" в Мостиськах і т. д., аби інформували нас негайно про всі свої виступи у власнім інтересі. Не можнаж допускати до того, аби про спорт. змагання у Празі, Відні, Будапешті й інших столичних містах Европи приносили ми скорше вісти, як про змагання українських дружин у Станиславові, Перемишлі, Тернополі, Стрию, Самборі і в інших наших містах. Тільки при розумінні ваги негайної інформації по українських спорт. клюбах і виконанні ними свого обовязку зможемо ми виконати як слід свою інформативну службу.

КОМУНІКАТ УКРАЇНСЬКОГО СПОРТ. СОЮЗУ.
(Субреферат коп. мяча).

Загальні Збори Українського Спорт. Союзу відбудуться 26. березня ц. р. День передтим, 25. ц. м., відбудеться анкета, скликана Субреферетом копаного мяча в справі організації змагань за мистецтво У. С. С. у цьому сезоні у Львові і в краю. Клюби, які до цього часу не зголосять свого приступлення до У. Спорт. Союзу, не будуть допущені до краєв. змагань у спізненому речинці після розльосування розгривок. Тому в інтересі клюбів, які досі не зголосили свого приступлення в члени У. С. С., є зробити це чимскорше. На основі дотеперішнього стану зголошень передбачуємо утворення груп: Львів, Станиславів, Дрогобич і Перемишль. І клюби-члени, і ті, що внесуть письмо про приняття їх до У. С. С., обговорять уже тепер на своїх сходинах справу тих розгривок і дадуть своїм делегатам відповідні повновласти й інструкції. Кожний клюб висилає по двох делегатів. Час і місце анкети будуть ще подані у пресі.

Су[illegible]рат коп. мяча.

—o—

Нові книжки й [illegible]нали.

КНИЖКИ.

Вячеслав Липинський: РЕЛ[illegible]ЕРКВА В ІСТОРІЇ УКРАЇНИ. Львів, 1933. Нак[illegible] „Дружини". Випуск 2. Стор. 136. Форм. 16°.

ЖУРНАЛИ.

УТГІ, журнал шкільного листування Українського Технічно-Господарського Інституту заочного навчання при УГА. Ч. 10. Подебради, березень 1933.

ДРУЖНЄ СЛОВО, місячний журнал середньошкільної молоді. Рік 1. ч. 2. Станиславів, грудень-січень 1932-33.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД, місячник. Рік 1. Ч. 1. Чернівці, лютий 1933.

НОТИ.

МУЗИЧНІ ТВОРИ Й. КИШАКЕВИЧА. С. II. Ч. 15. Калина. Баляда Т. Шевченка на соля, мішаний хор і фортепян. Львів, 1933, стор. 12+4, ціна 4 зол.

—o—

БІРЖА.

ГРОШІ.

Тенденція на львівській неофіціяльній біржі у четвер була доволі слаба, подача доляра досить сильна За долярові банкноти платили 8.85—8.86 зол. Банк Польський платив 8.84—8.85.

Золото: Доляри 9.20; дукати 85.50; франки 37.25; корони 38.75.

Срібло: Корони 0.30, фльорени 0.75, рублі 1.30.

Варшавська біржа.
Трансакції. Продажа. Купно.

Данціг 174..60, 175.03, 174.17; Голяндія 360.00 360.90, 356.10; Льондон 30.75—30.76, 30.90, 30.60; Ню-Йорк чеки 8.89, 8.87 і пів, 8.90 і одна четверта, 8.86 і одна четверта; Ню-Йорк кабель 8.90—8.88, 8.91, 8.87; Париж 35.12, 35.21, 25.03; Прага 26.46, 26.52, 26.40; Швайцарія 172.35, 173.38, 172.52; Берлін 212.60.

Акції.

Банк Польський 75.50, 75.25.

ЗБІЖЕ.

Ціни льоко Підволочиська: Ячмінь на мливо 13.00—13.25, Гречка на мливо 18.00—19.00, Лубін синій 8.25—8.75, Висівки житні 7.50—7.75, Ціни льоко Львів: Ячмінь на мливо 15.00—15.25, Мука пшен. люкс. 62.00—63.00, Мука пшен. 50 проц. 61.00—61.60, Мука пшен. 60 проц. 58.09—59.00, Висівки житні 7.75—8.00.

ЦІНИ „МАСЛОСОЮЗУ".

„Маслосоюз" платив кооперативам дня 16. III.: масло 3.—, молоко 15—17, сметана 70, яйця 3.—. Тенденція на масло і яйця слаба, на молоко удержана

ОГОЛОШЕННЯ

Театри.

Великий Міський Театр.

Пятниця, 17. III. год. 7.30 веч. „Завтра" Конрада-Коженьовського і „Полонені" Марінетія.

Субота, 18. III. год. 7.30 веч. „Паяци", „Кавалерія Рустікана" (виступ Евг. Мосаковського).

Театр Рівнородностей.

Пятниця, 17. III. год. 7.30 веч. „Золота гіточка".

Субота 18. III. год. 7.30 веч. „Золота тіточка".

Концертове Бюро Тірка

Пятниця, 17. березня — Імре Унгар, пяніст.

Вівторок, 21. березня — Ганка Ордонівна.

Кіна.

АДРІЯ: „Упавша жінка", „Її хлопчик".
АПОЛЬО: „Всім вільно кохати".
АТЛЯНТИК: „Тонг".
КАСІНО: „Люди в готелі" (Вікі Баум).
КОЛІСЕЙ: „Чудотворець", ревія „Абракадабра".
КОПЕРНИК: „У тіні хреста" (Неронів цирк).
МАРУСЕНЬКА: „У тіні хреста" (Неронів цирк).
МІРАЖ: „Під кураторією" (Вл. Бурім), „Два пехоці".
ОАЗА: „Добродій людськости" (Бастер Кітон, Ан. Пейдж).
ПАЛЯС: „Мадярська кров".
ПАН: „Рай підростків" і ревія.
ПАСАЖ: „Співець гір" (Льоренс Тибет).
ПРОМІНЬ: „Білі ночі".
СТИЛЕВЕ: „Тайна сальону краси", ревія „Літаком до Стилевого".
УТІХА: „Мексиканка" й ревія.
ХИМЕРА: „Танцюристка з Гаїті".

Закордонне радіо.

Пятниця, 17. березня 1933.

Бреслав (325) 20.00 Концерт, **Мілано** (331.4) 21.00 Концерт, **Штутгарт** (360,6) 20.05 Вагнеріанська академія, **Ляйпціг** (389,6) 16.30 Концерт **Білгород** (429.7) 12.05, 19.00 Спів, **Рим** (441,2) 16.00 Квартет, 20.45 Концерт, 21.45 „Іль каваліно россо" муз. комедія, **Беромінстер** (459,4) 20.00 „Манон Леско" оп. Пучіні, **Відень** (518,1) 11.30 Квартет, 17.00 Концерт, 19.30 Веселий концерт, 20.10 „Марія Магдалина" траг. Гебеля, **Харків** (937,5) 9.00 Музика, рецитації, 13.50 Концерт на нар. інструментах, 15.10 Авдиція, 19.00 Симф. концерт.

Субота, 18. березня 1933.

Братислава (279,3) 16.10 Концерт, **Мілано** (331,4) 21.10 „Останній вальс" оп. О. Штравса, **Гельсінгфорс** (368,1) 17.25 Гармонії, 18.35 „Баядера" оп. Кальмана, **Ляйпціг** (389.6) 17.15 Романтична Брамсова музика, 20.00 „Пташник з Тиролю" оп. Целера, **Берлін** (419) 20.00 „Дер Фіделе Бавер" оп. Лео Фаля, **Білгород** (429.7) 16.30 Спів, 19.50 „Костана" муз. песа Керстіна, **Рим** (441.2) 13.00, 17.30 Концерт, 20.45 Трансм. з театру, **Брюсель** (509,3) 19.30 Фортепян, **Відень** (518,1) 19.45 Вечір оперетки, **Мінхен** (532,9) 20.00 „Беміше Музікантен" оп. Гріна, **Будапешт** (550,5) 18.40 Фортепян, 19.30 Опера, **Харків** (937,5) 8.30, 9.30, 21.30 Концерт, 10.30 Трансм. з моск. опери, 13.50 Радіокомпозиція, 15.10 Трубна орхестра, 17.30 Трансм. з театру, **Москва** (1000) 10.00 „Снігурочка" оп. Римського-Корсакова (Досв. 720 м).

Львівське радіо.

Пятниця, 17. березня 1933.

12.10 Грамофон, 15.25 Збіжева біржа, 15.35 Муз. загадки, 16.20 Для матуристів „Парляментаризм в Англії", 16.40 Вістки про Польщу в XVII і XVIII ст., 17.00 Трубна орхестра, 18.00 Для матуристів „Повість у XIX. стол.", 18.25 Легка й танк. музика, 19.00 У фільм. варстаті, 19.30 Здобуваймо клієнтів, 20.15 Симф. концерт, 22.40 Спорт.

Субота, 18. березня 1933.

12.10, 19.20 Грамофон, 13.15 Шк. рад. поранок, 14.35, 15.00, 17.00 Про Пілсудського, 17.20 Авд. для хорих, 17.40 Відчит, 18.00 Для матуристів „Істор. повість у XIX. ст.", 18.40 Легка музика, 20.00 Концерт Спортові вістки, 22.05 Шепенівський концерт, 22.40 Пімста бегин, 23.00 Танк. музика.

ОПОВІСТКИ
За оголошення редакція не відповідає

Сокіл-Батько розписує конкурс на держання буфету на площі С.-Б. на рік 1933. Оферти вносити до дня 30. III. 1933.

Товариства і школи, що хотять користати в біжучім році з площі С.-Б., внесуть до дня 25. III. 1933 подання в справі приділу площі. — Сокіл-Батько, Львів, Руська 20. 1582 2—2

За редакцію відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Вид. Спілки „Діло". Львів, Ринок 10.